

Taloudellinen katsaus

Tiivistelmä, syksy 2016

Taloudellinen katsaus

Syksy 2016, Tiivistelmä

Valtiovarainministeriön julkaisu – 32a/2016

Talouspolitiikka

Sisällysluettelo

Lukijalle	3
Tiivistelmä	4
Kotimaa	6
Ulkomaankauppa ja kilpailukyky	7
Julkinen talous	8
Lisätietoja	9

Lukijalle

Syksyn 2016 Taloudellinen katsaus on eripainos hallituksen vuoden 2017 talousarvioesityksen liitteestä. Katsauksessa esitetään vuosien 2016–2018 taloudellista kehitystä koskeva ennuste. Lyhyen ajan talousennusteen ohella se sisältää myös vuoteen 2020 ulottuvan talouden keskipitkän ajan kehitysarvion.

Katsauksessa esitetyt ennuste ja kehitysarvio on laadittu kansantalousosastolla riippumattomasti perustuen lakiin talous- ja rahaliiton vakaudesta, yhteensovittamisesta sekä ohjauksesta ja hallinnasta tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja sopimuksen soveltamisesta sekä julkisen talouden monivuotisia kehyksiä koskevista vaatimuksista (869/2012).

Katsauksen tarkastelujen pohjana ovat Tilastokeskuksen heinäkuussa 2016 julkaisemat, vuotta 2015 koskevat kansantalouden tilinpidon tiedot sekä muut julkiset tilastot, jotka on saatu käyttöön 2.9.2016 mennessä.

Tiivistelmä

Ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa kuluvana vuonna 1,1 % edelliseen vuoteen verrattuna. Seuraavien kahden vuoden aikana kasvu jää yhden prosentin tuntumaan ja koko ennusteperiodilla kumulatiivinen kasvu jää vain noin kolmeen prosenttiin.

Huolimatta hienoisesta talouden piristymisestä Suomen taloustilanne pysyy lähivuosien ajan heikkona. Ennusteen mukaan BKT tulee olemaan vielä 2018 noin 3 % pienempi kuin vuonna 2008 ja teollisuustuotannon taso jäisi samana vuonna 2018 hieman yli viidenneksen alemmalle tasolla kuin kymmenen vuotta sitten. Viennin kehitys jää edelleen maailmankauppaa vaisummaksi ja siten markkinaosuuksien menettäminen kansainvälisessä kaupassa jatkuu.

Lähivuosien taloudellista aktiviteettia kannattelee etupäässä yksityinen kulutus ja investoinnit. Keskipitkällä aikavälillä talouden tuotantomahdollisuuksia kuvaavan potentiaalisen tuotannon kasvu jää selvästi alle yhden prosentin.

Maailmantalouden ja -kaupan kasvunäkymät ovat heikentyneet viimeaikoina. Maailmankaupan kasvu jää tänä vuonna vain 2 prosenttiin ollen prosenttiyksikön alhaisempaa kuin maailmantalouden kasvu.

Iso-Britannian eroaminen EU:sta on ensisijaisesti maata itseään koskettava negatiivinen shokki. Iso-Britannian talouskasvu tulee selvästi hidastumaan lähitulevaisuudessa.

Suomen julkinen talous pysyy alijäämäisenä vuosikymmenen loppuun saakka. Julkiseen talouteen on eri hallitusten toimesta kohdennut mittavia sopeutustoimia, mutta niistä huolimatta alijäämä ei ole supistunut merkittävästi. Talouden hidas kasvu ei tuota tarpeeksi verotuloja rahoittamaan julkisia menoja ikääntymisen aiheuttaessa automaattista menojen kasvupainetta.

Keskeiset ennusteluvut

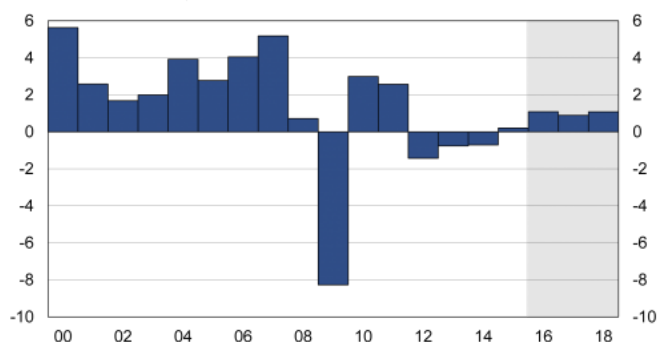
	2015 mrd. euroa	2013	2014	2015	2016**	2017**	2018**
		määrän muutos, prosenttia					
Bruttokansantuote markkinahintaan	209	-0,8	-0,7	0,2	1,1	0,9	1,1
Tavaroiden ja palvelujen tuonti	78	0,5	-0,2	1,9	2,0	2,9	3,6
Kokonaistarjonta	287	-0,4	-0,6	0,7	1,3	1,4	1,8
Tavaroiden ja palvelujen vienti	77	1,1	-1,7	-0,2	1,0	3,0	3,8
Kulutus	167	0,0	0,3	1,1	0,8	0,1	0,4
Yksityinen	116	-0,5	0,6	1,5	1,2	0,7	0,6
Julkinen	51	1,1	-0,5	0,4	-0,1	-1,3	0,0
Investoinnit	43	-4,9	-2,5	0,7	4,3	3,3	2,9
Yksityiset	35	-6,6	-3,4	2,2	4,3	3,9	3,8
Julkiset	8	2,6	0,9	-5,1	4,3	0,6	-0,8
Kokonaiskysyntä	288	-0,4	-0,6	1,0	1,3	1,4	1,8
Kotimainen kysyntä	211	-1,1	-0,1	1,4	1,5	0,9	1,1

Muut keskeiset ennusteluvut

	2013	2014	2015	2016**	2017**	2018**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	203	205	209	213	218	223
Palvelut, määrän muutos, %	-1,4	-0,5	0,8	0,8	0,8	0,9
Koko teollisuus, määrän muutos, %	0,0	-0,5	-2,5	-2,2	1,9	2,6
Työn tuottavuus, muutos, %	0,5	-0,1	0,2	0,0	-0,3	1,0
Työlliset, muutos, %	-1,0	-0,4	-0,4	0,4	0,3	0,5
Työllisyysaste, %	68,5	68,3	68,1	68,5	68,8	69,3
Työttömyysaste, %	8,2	8,7	9,4	9,0	8,8	8,5
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,5	1,0	-0,2	0,4	1,1	1,3
Ansiotasoindeksi, muutos, %	2,1	1,4	1,3	1,2	0,8	1,2
Vaihtotase, mrd. euroa	-3,3	-1,9	0,3	0,6	0,7	0,7
Vaihtotase, suhteessa BKT:een, %	-1,6	-0,9	0,1	0,3	0,3	0,3
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	0,2	0,2	0,0	-0,3	-0,3	-0,1
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	1,9	1,4	0,7	0,3	0,4	1,0
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:een, %	57,5	58,1	57,7	57,4	56,6	55,9
Veroaste, suhteessa BKT:een, %	43,7	43,9	44,1	44,3	43,3	42,9
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-2,6	-3,2	-2,8	-2,4	-2,6	-2,0
Valtion rahoitusjäämä, suhteessa BKT:een, %	-3,7	-3,7	-3,0	-2,8	-2,8	-2,3
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:een, %	55,4	59,3	62,6	64,3	65,8	66,4
Valtionvelka, suhteessa BKT:een, %	44,1	46,3	47,7	49,7	51,2	52,1

Kotimaa

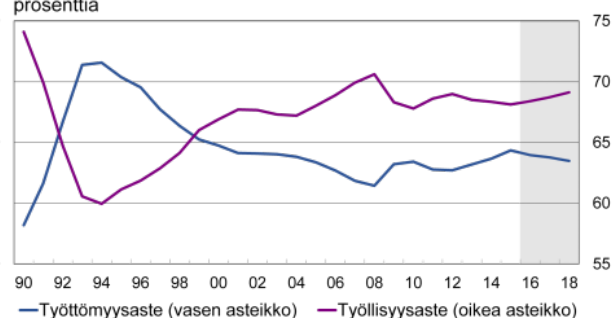
Bruttokansantuote
määrän muutos, %

Lähde: Tilastokeskus, VM

Vuonna 2016 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 1,1 %. Ennustejakson aikana Suomen talous kasvaa hieman potentiaalista tuotantoa nopeammin, joten negatiivinen tuotantokuilu supistuu.

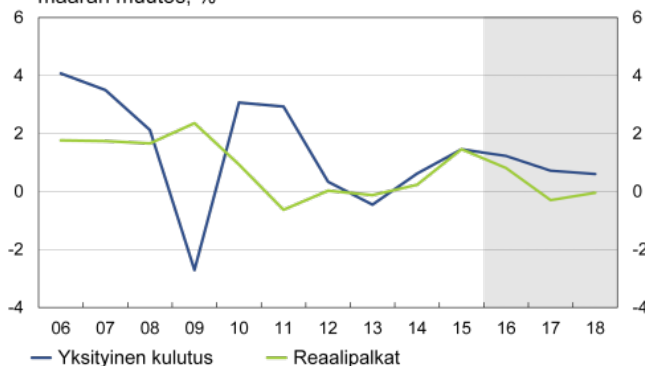
Työllisyys
prosenttia

Työttömyysaste=työttömät/työvoima (15-74 -vuotiaat)
Työllisyysaste=työlliset/työikäinen väestö (15-64-vuotiaat)
Lähde: Tilastokeskus, VM

Vuonna 2016 työllisyyden arvioidaan paranevan hieman ja työttömyysasteen vuosikeskiarvoksi ennustetaan 9,0 %. Työllisyystilanteen odotetaan helpottuvan myös vuosina 2017 ja 2018, mutta työttömyys laskee hitaasti. Huolestuttavaa työllisyystilanteessa on pitkäaikais- ja rakennetyöttömien edelleen kasvava määrä.

Yksityinen kulutus ja reaali-palkat
määrän muutos, %

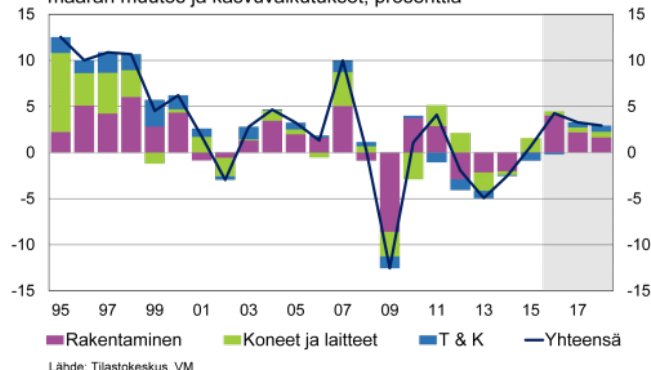

Lähde: Tilastokeskus, VM

Reaalipalkkojen nousu pysähtyy inflaation nopeutumisen vuoksi. Kuluttajien luottamuksen vahvistuessa yksityisen kulutuksen kasvu on kuitenkin tulokehitystä nopeampaa. Yksityisen kulutuksen kasvu jää vajaaseen prosenttiin vuosina 2017-2018.

Investoinnit

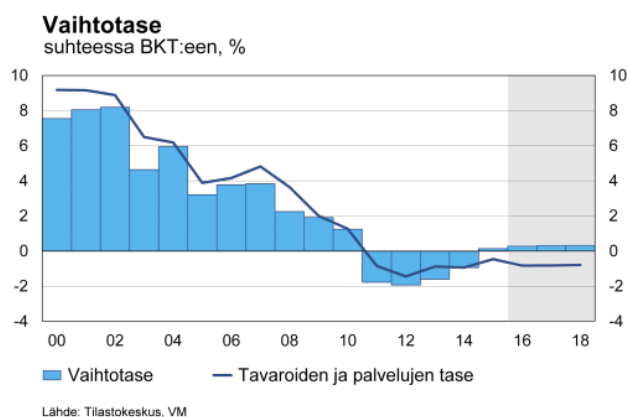
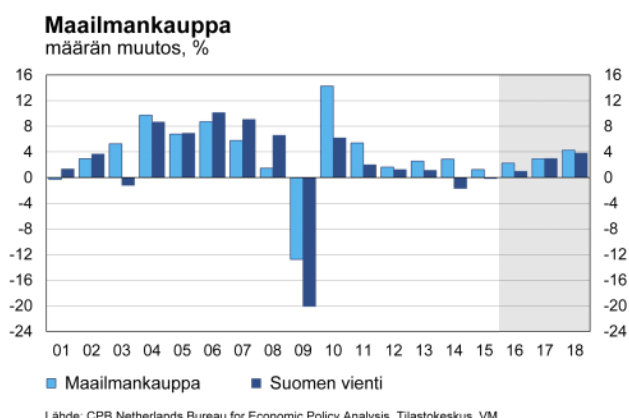
määrän muutos ja kasvuvaikutukset, prosenttia

Lähde: Tilastokeskus, VM

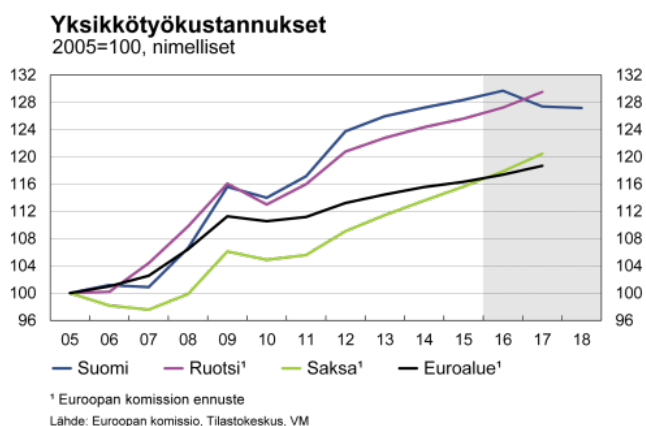
Kuluvana vuonna yksityiset investoinnit kasvavat yli neljän prosenttia ja kasvu hidastuu vähitellen seuraavina vuosina. Yksityisten investointien kasvu tulee pääosin rakentamisesta.

Ulkomaankauppa ja kilpailukyky

Viennin ennustetaan kääntyvän maltilliseen kasvuun. Kehityksen taustalla on Suomen tärkeimpien vientimaiden kohtuullinen talouskasvu sekä hintakilpailukyvyyn koheneminen.

Vaihtotaseen alijäämä pieneni vuoden 2015 alkupuoliskolla hyvinkin nopeasti ja vaihtotase päättyi niukasti ylijäämäiseksi. Ennustejaksolla kauppa- ja vaihtotase pysyvät lähellä tasapainoa. Vienti- ja tuontihinnat hintojen ennustetaan kääntyvät lievään nousuun. Tuontihintojen nousu jää kuitenkin hitaaksi, sillä maailmankaupan hidaskasvu pitää kilpailijamaiden vientihintojen kehityksen maltillisena.

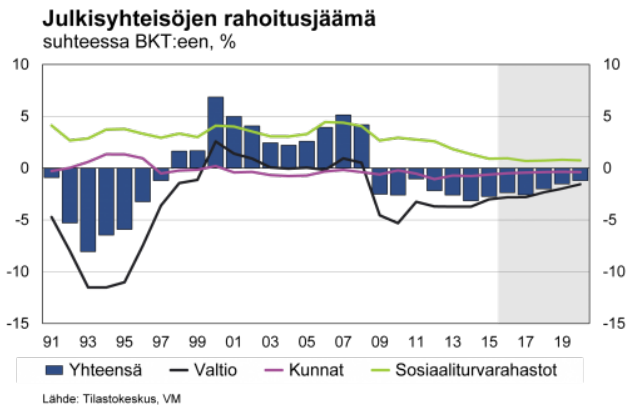

Yksikkötyökustannuksilla mitattuna Suomen kilpailukyky parani viime vuonna euroalueen keskiarvoon verrattuna hivenen. Ennustejaksolla yksikkötyökustannuksilla mitattu kilpailukyky paranee edelleen kilpailukykysovimuksen vaikutuksesta alenevista yritysten palkkakustannuksista sekä työn tuottavuuden kasvun pirstymisen ansiosta.

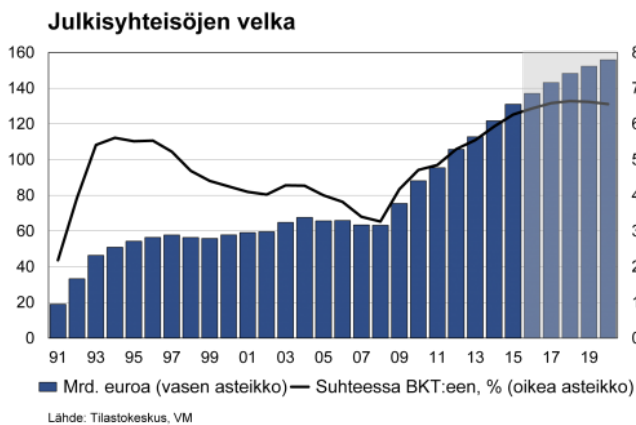
Inflaatio on ennustejaksolla tavanomaista hitaampaa. Vuonna 2016 kuluttajahinnat nousivat vain 0,4 % sekä seuraavana kahtena vuotena 1,1 % ja 1,3 %. Ennuste perustuu oletuksiin tuontihintojen sekä öljyn hinnan lievästä noususta, alhaisesta korkotasosta, hieman heikkenevästä euron valuuttakursista sekä maltillisista palkankorotuksista.

Julkinen talous

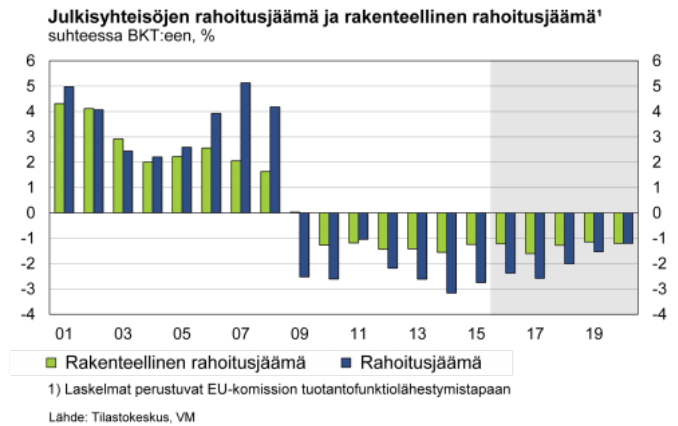

Suomen julkinen talous pysyy alijäämäisenä vuosikymmenen loppuun saakka. Vaikka julkiseen talouteen on eri hallitusten toimesta kohdentunut mittavia sopeutustoimia, ei alijäämä ole supistunut merkittävästi. Jotta julkinen talous selviäisi ikääntymisen aiheuttamista menopaineista tulevana vuosikymmeninä ilman lisätoimia, tulisi julkisyhteisöjen rahoitusjäämän olla n. 2 % ylijäämäinen suhteessa BKT:hen ensi vuosikymmenen alussa.

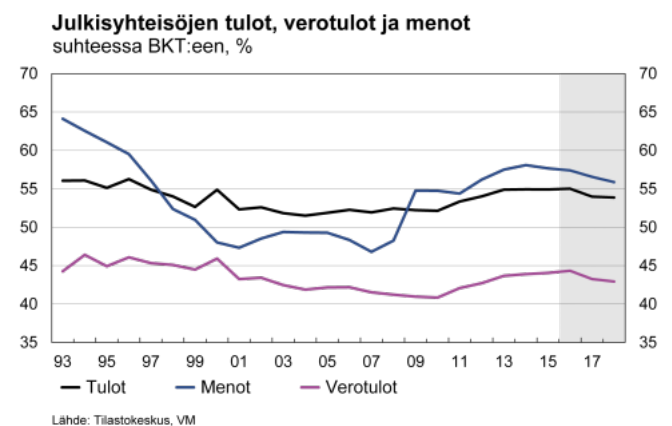

Julkisyhteisöjen velka kohosi viime vuonna 131 mrd. euroon, mikä on yli kaksinkertainen luku verrattuna vuoden 2008 lopun velkatasoon. Samalla julkisen velan suhde BKT:hen ylitti EU:n perussopimuksen mukaisen 60 prosentin viitearvon. Julkisyhteisöjen arvioi-

daan olevan sen verran alijäämäisiä myös lähivuosina, että julkinen velka on kasvamassa jatkossakin, joskin velkasuhde on tasaantumassa keskipitkällä aikavälillä.

Rakenteellisen jäämän arvioidaan heikkenevän ensi vuonna selvästi suhteessa BKT:hen mm. verojen ja työnantajamaksujen alentamisen vuoksi. Ensi vuoden jälkeen sopeutustoimet kohentavat rakenteellista jäämää. Ikäsidonnaisten menojen kasvu heikentää osaltaan rakenteellista jäämää ennustejaksolla, vaikka uusia menoja lisääviä päätöksiä ei tehtäisikään.

Kilpailukykysojimus alentaa veroastetta merkittävästi, sillä työntajien sairausvakuutusmaksua alennetaan ja palkansaajien

ansiotuloverotusta kevennetään v. 2017. Menoaste alenee myös, sillä kilpailukyky sopimus pienentää julkisen sektorin toimintamenoja.

Lisäksi sopeutustoimet sekä työttömyyteen liittyvien menojen väheneminen laskevat menoastetta.

Lisätietoja

Kansantalousosaston
vakausyksikön päällikkö
Mikko Spolander,
puh. 02955 30006,
gsm 040 558 7457

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Snellmaninkatu 1 A
PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin 0295 160 01
Telefaksi 09 160 33123
www.vm.fi

Taloudellinen katsaus, syksy 2016

Valtiovarainministeriön julkaisu – 32a/2016
ISSN 1797-9714 (zine)
ISBN 978-952-251-796-8 (zine)

Valokuvat:

Vastavalo